

Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok

Tourism and Rural Development Studies

10. évfolyam, 3. szám, 2025: 75–91.

doi: 10.15170/TVT.2025.10.03.04

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE VADÁSZTURISZTIKAI POTENCIÁLJÁNAK VIZSGÁLATA

Magyar Zoltán

Egyetemi docens, Nyíregyházi Egyetem, Gazdálkodástudományi Intézet;

magyar.zoltan@nye.hu, ORCID: 0009-0006-9622-8668

ABSZTRAKT

A vadászat mára markáns turisztikai motiváció lett, és egyértelművé vált a vadászati turizmus desztinációimázs alakulásában játszott szerepe. A vadászati turizmus a niche (rés) turizmus egyik típusának tekinthető, ami egyfajta autentikus környezetben megvalósuló, speciális érdeklődési kör által motivált turisztikai forma, ennek megfelelően a fogyasztóknak csak egy szűkebb rétegét érinti. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye természeti erőforrásainak egyik eleme a megfelelő minőségű és mennyiségű vadállomány. 2023-ban a vármegyébe látogató külföldi vendégvadászok száma 536 fő volt, a legpreferáltabb vadfaj az őzbak volt (3662 egyed). A vármegye turisztikai kínálatának bővítése céljából releváns lehetőség az itt elérhető vadászturisztikai kínálat sikeres pozicionálása, és így a turisztikai szezon meghosszabbítása a vadászati tevékenységhez kapcsoló vállalkozások számára is. A tanulmány célja megvizsgálni a turisztikai potenciál lehetséges értelmezési tartományát, alkotóelemeit, és ezen elemek jelenlegi helyzete alapján a szerző kísérletet tesz a vármegye vadászturisztikai potenciáljának bemutatására.

Kulcsszavak: szuprastruktúra, turisztikai potenciál, vadászati turizmus

Benyújtva: 2025. július 22.

Befogadva: 2025. augusztus 24.

Publikálva: 2025. szeptember 30.

STUDY OF THE HUNTING TOURISM POTENTIAL OF SZABOLCS-SZATMÁR- BEREG COUNTY

Zoltán Magyar

*Associate professor, University of Nyíregyháza, Institute of Business and Management Sciences,
Nyíregyháza, Hungary; magyar.zoltan@nye.hu, ORCID: 0009-0006-9622-8668*

ABSTRACT

Hunting has become a strong tourism motive and the role of hunting tourism in shaping the image of the country and destination has become clear. Hunting tourism can be considered a type of niche tourism, a form of tourism in an authentic environment, motivated by a special interest, and therefore only a narrow group of consumers. One of the natural resources of Szabolcs-Szatmár-Bereg County is the quality and quantity of game. In 2023, the number of foreign guest hunters visiting the county was 536, the most preferred game species being roe deer (3,662). The successful positioning of the hunting tourism offer available in the county is a relevant opportunity for the expansion of the county's tourist offer, and thus also for the prolongation of the tourist season for businesses linked to hunting activities. The aim of the study is to examine the possible interpretations of tourism potential, its components, and to attempt to describe the hunting tourism potential of the county on the basis of the current situation of these components.

Keywords: suprastructure, tourism potential, hunting tourism

Received: 22 July 2025

Accepted: 24 August 2025

Published: 30 September 2025

1. Bevezetés

A turizmus mind az urbánus, mind a rurális települések elsődleges társadalmi-gazdasági fejlődéséhez és regenerációjához vezető katalizátor (Tóth-Batizán, 2024). A vadászat mára markáns turisztikai motiváció lett, és egyértelművé vált a vadászati turizmus desztinációimázs alakulásában játszott szerepe. A Magyarországra látogató külföldi vendégvadászok száma folyamatosan növekvő tendenciát mutat, 2024-ben számuk nagyságrendileg 25 000 fő volt, a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében vadászó külföldi vendégvadászok száma – a vármegyei vadászkamara adatai alapján – 536 fő volt.

A vadászati célú turizmusnak kétségtelenül fontos szerepe van a turizmuson belül, hiszen a hazánkba érkező külföldi vendégvadászok a vadásztatónak fizetett közvetlen költséson kívül igénybe veszik a meglévő turisztikai infrastruktúrát és a kapcsolódó szolgáltatásokat is. A vadászati turizmus képes a turisztikai szezon meghosszabbítására, némileg csökkentve így a szezonalitást is, illetve vannak olyan térségek, ahol a vadászati turizmus lehetősége jelenti az egyetlen vonzerőt. A működőképes vadászati turizmus alapja a megfelelő mennyiségű és minőségű vadállomány, illetve az ezt biztosító vadgazdálkodás. A tanulmány célja azonosítani azon tényezőket, melyek mentén jellemezhető Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye vadászturisztikai potenciálja, illetve megvizsgálni e tényezők jelenlegi helyzetét.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A vadászati turizmus értelmezése

A vadászat a természetben való kikapcsolódás népszerű formája, amely jelentős üzleti formát jelent, és a kulturális örökség fontos része (Bauer-Herr, 2004). A vadászat, mint turisztikai aktivitás az alternatív, aktív turizmus kategóriájába tartozik, és így olyan turizmusformának tekinthető, amelyben a turista utazásának motivációja valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása. Seilmeier (1997) szerint a vadászati turizmus külföldi utazás vadászati céllal. Higginbottom (2004) úgy véli, hogy a vadászati turizmus a természethez kötődő, illetve a természetben végezhető turizmusforma, melynek fő motivációja a vad megfigyelése és/vagy elejtése, lelövése. Trauer (2006) megfogalmazásában a vadászati turizmus a speciális érdekeltségű turizmus (*special interest tourism, SIT*) egyik fajtája, amelynek keretében az utazót elsősorban egy speciális érdeklődés motiválja, amely hatással van a desztináció megválasztására is. Kalábová (2023) szerint a vadászati turisztikai termék olyan szervezett és fizetett utazásnak minősül, amelynek a fő célja az ügyfelek igényeinek kielégítése az állatok természetes élőhelyén nyújtott rekreációs szolgáltatásokon keresztül. A vadászturisztikai termékek a tevékenység-specifikus turisztikai termékek körébe tartoznak, mert a vadászat, mint motiváció közvetlen kapcsolatban áll a vadászattal, mint aktivitással. Jellemző továbbá a térspecifikus jelleg is, mert a földrajzi tér adottságai sok esetben (pl. hegyi vadászat, szafari) olyan sajátos keretrendszert, szervezőerőt biztosítanak a vadászturisztikai szolgáltatások karakteréhez, amelyek a vonzerő alapjának tekinthetők.

Komppula & Gartner (2013) szerint a vadászati turizmusban a részvétel legfontosabb motivációja az új és érdekes vadászatok megtapasztalására való hajlandóság. Az elmúlt években a turisztikai ipar és a turisztikai kereslet számára egyre fontosabbá vált az élményközpontúság és az ehhez köthető igényesség (Lakatos et al., 2025). Az élménycentrikus vadászturizmus alapját jelentő turisztikai termék Michalkó (2016) megközelítésében a látogatók érdeklődésének megfelelően összeállított egyedi termék-szolgáltatás kombináció, amelyet egy vagy több turisztikai vállalkozás kínál a fogyasztók számára a szükségleteik kielégítése érdekében. A szerző a vadászati turizmus kifejezést az alábbi tartalommal használja: A vadásztató, mint szolgáltató és a vendégvadász, mint ügyfél által közösen megvalósított élményteremtés, melynek során a szolgáltató a rendelkezésre álló speciális kompetenciák és a technikai, természeti erőforrások birtokában, az élőhelyi adottságok és szezonális körülmények figyelembevételével szervezi és koordinálja a vadászatot, mint szolgáltatásfolyamatot (Magyar, 2020).

2.2. A vadászturisztikai szolgáltatások alapvető jellemzői

- Alternatív turisztikai formának tekinthető. Kisebb az ugyanazon a helyszínen, illetve programban résztvevők száma, egyénileg vagy kisebb csoportokban valósul meg a turisták aktivitása, nagyobb a szerepe az egyéni jellegű, személyre szabott szolgáltatáscsomagok kidolgozásának (Michalkó, 2016).
- Erősen érvényesül a szezonálitás.
- A vadászturisták költsége nagyban meghaladja a tömegturizmusban résztvevő „átlagos” turisták költségét.
- A vadászturisták átlagos tartózkodási idejére is jellemző a rövidülés, átlagosan 2–3 nap, ezért rövid a szolgáltatási időtartam.
- A vadászati csomagok kiválasztása során jellemző a vásárlói döntések erős érzelmi, illetve irracionális tartalma. Egy-egy vágyott vadfaj elejtését vagy vadászterület felkeresését közvetlenül befolyásolják a vadászat szenvedélyéből eredő indítékok, motivációk.
- Erős az egyes vadfajokhoz, vadászterületekhez, vadásztatókhoz kapcsolódó presztízs, imázs szerepe. Pl. a big five, vagyis az oroszlán, kafferbivaly, leopárd, orrszarvú, elefánt vadászata egyrészt fizikailag is kihívást jelenthet egy vadász számára, de veszélyességük miatt is elismerést válthat ki.
- A vadászati csomagot biztosító vadásztató, illetve annak közvetítésével foglalkozó szervező kiválasztása nagyrészt a bizalmon alapul, nagyon erős a WOM (word of mouth „szájreklám”) hatása (Magyar, 2022).

A vadászati turizmus mindezek alapján niche (rés) turizmusnak is tekinthető, amely egyfajta autentikus környezetben megvalósuló, speciális érdeklődési kör által motivált turisztikai forma, ennek megfelelően a fogyasztóknak csak egy szűkebb rétegét érinti (Robinson & Novelli, 2005). A piaci résekre összpontosító stratégiák esetében a márka a vevők szemében a termék, illetve az érték egyik fontos attribútumaként jelenik meg (Magyar, 2009).

2.3. A turisztikai potenciál értelmezése

A turisztikai potenciál kifejezés a turizmus kutatások gyakran használt fogalma, de egységes definíció helyett igen széles értelmezési tartománnyal találkozunk. Michalkó (2005) munkájában a releváns szakirodalmakat szintetizálva, a fogalom teoretikus hátterének vizsgálata alapján megállapítja, hogy a leggyakrabban a desztináció kínálataként fordítható *supply*, vagy a turisztikai lehetőségként értelmezhető *tourist facilities* állnak a turisztikai potenciál tartalmához a legközelebb, illetve, hogy a kifejezés a vizsgált térség fogadóképessége tárgyi feltételeinek összességére vonatkozik, s mint ilyen, materiális, mérhető elemekből tevődik össze. Említett szerző kifejti, hogy egy úticél turizmusba történő bekapcsolódását alapvetően fogadóképessége határozza meg.

Tózsza (1996) szerint a turisztikai potenciál magját a vonzerők és a szálláskínálat alkotja, azaz hangsúlyos szerepet kap a már meglévő idegenforgalmi aktivitás és létesítményállomány. A turisztikai potenciál Aubert et al. (2015) alapján egy adott terület – mért adatok segítségével, egzakt módon kifejezett – idegenforgalmi teljesítőképessége. Balizs & Michalkó (2017) turisztikai potenciál alatt a nem megfelelően, vagy nem kellő hatékonysággal kiaknázott idegenforgalmi kínálatot érti, amelynek fejlesztésével és szakszerű menedzselésével az adott terület versenyképessége növelhető, illetve idézik munkájukban Grasselli (2005) kutatásának eredményeit, aki a szálláshelyi férőhelykapacitás és a vendégek, vendégéjszakák mennyiségének számbavétele mellett a kulturális attrakciók számának és a természetvédelmi területek méretének beemelését is javasolja. A szálláshelyek vizsgálata azért is lényeges, mert ezek hiányában a legkiemelkedőbb vonzerő, illetve az annak értékesítésében közreműködő idegenforgalmi infrastruktúra sem garantálhatja az adott hely versenyképességének fenntartását (Michalkó, 2007).

Az adott desztináció akkor versenyképes, ha a turisták tartósan úti célul választják, jó hírért keltik, majd visszatérnek, vagy ajánlásaik révén másokat erre buzdítanak. Ez azt jelenti, hogy a térség stratégiai gondolkodása az infrastruktúra állapotát, a vonzerőt, a szolgáltatásokat együtt kell, hogy kezelje, s olyan komplex turisztikai terméké szükséges formálnia, mely a hosszú távú imázs kialakításának is az egyik feltétele (Bozóky & Zagyi, 2024).

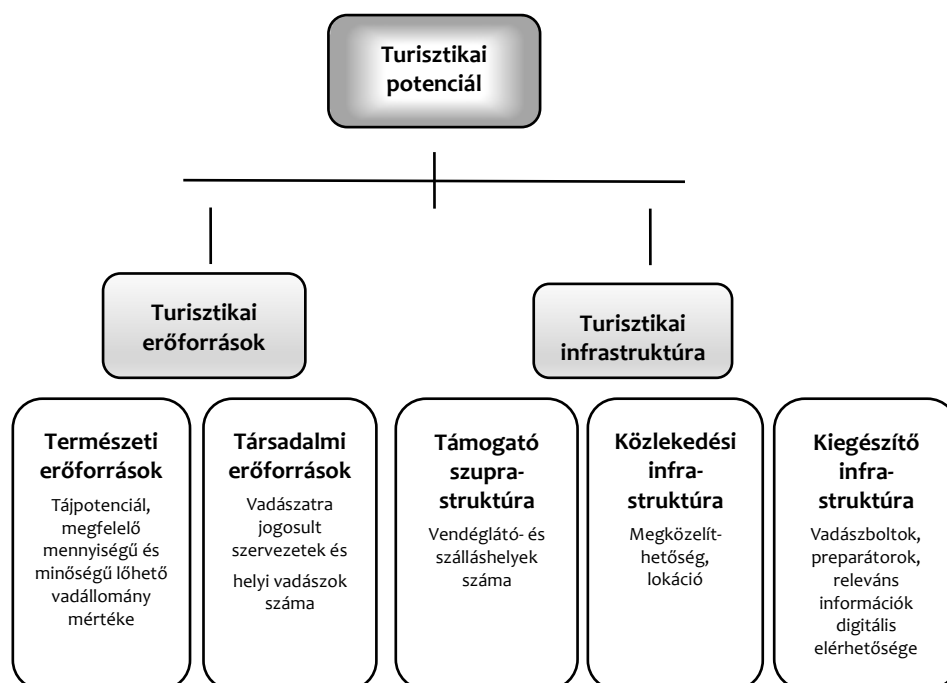
A vadászati turizmus esetében kardinális fontosságú a – környezetpotenciál részeként értelmezhető – megfelelő mennyiségű és minőségű vadállomány, mely sajátos adottságokkal rendelkezik. Ilyen adottságok a megújuló jelleg és a dinamizmus. Kertész (2003) munkájában kifejti, hogy a környezetpotenciál értékelésénél nemcsak a hasznosítás, hanem a védelem is fontos feladat. Nincs ez másként a vadállomány esetében sem.

A vadászati turizmus többletértéket hozhat létre, munkalehetőséget teremthet a vadászati tevékenységhez kapcsolódó ágazatokban, tágabb térségekben is (Bredis et al. 2015). Willebrand (2008) szerint a vadászati turizmus a vidéki megélhetést diverzifikáló eszköznek is tekinthető, segíthet az elvándorlás és a munkanélküliség csökkentésében, és segíthet meghosszabbítani a turisztikai vállalkozások szezonját. Kalabová (2018) szerint a vadászati turizmus valamilyen formája szinte minden olyan vidéki területen biztosítható,

ahol a vadászat engedélyezett, így a vidéki régiókban nagy potenciál rejlik az ágazat fejlődésében. A vadgazdálkodásnak a területi adottságok szerint differenciáltan szerepe lehet a hátrányos helyzetű térségek gazdasági stabilitásának megteremtésében (Magda et al., 1999). A rekreációs vadászat a vidéki térségek fontos felhasználási tere (Lund & Jensen, 2017). Úgy tűnik, hogy a vadászat motiválja a földtulajdonosokat abban, hogy olyan módon kezeljék területeiket, hogy azzal támogassák a vadon élő állatfajok populációit (Primdahl et al., 2012).

Siskáné (2011) Borsod-Abaúj-Zemplén megye egészségturisztikai potenciálját vizsgáló tanulmányában a turisztikai potenciált meghatározó tényezőket az 1. ábrán látható elemekre bontja. Munkánkban ezt a felosztást adaptálva vizsgáljuk Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye vadászturisztikai potenciáljára vonatkozó specifikációk alakulását.

1. ábra: A vadászturisztikai potenciál lehetséges meghatározó tényezői

Forrás: Siskáné (2011) alapján saját szerkesztés.

3. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye vadászturisztikai potenciálja

3.1. Turisztikai erőforrások

A vadászati turizmus alapja a megfelelő mennyiségű és minőségű vadászható vadállomány, mely csak a megfelelő élőhelyi viszonyokkal együtt értelmezhető. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 5936 km²-es, alapvetően síkvidéki területe a lakott területek kivételével vadászterület, a vármegyében 134 686 ha erdő található, ami 22%-os erdősültséget jelent. Magyarországon 2018-ban az Országos Vadgazdálkodási Adattár és a vármegyei vadászati hatóságok javaslata alapján vadgazdálkodási tájakat, illetve az azok részét képező vadgazdálkodási tájegységeket alakítottak ki (AM, 2019). Az országban öt vadgazdálkodási táj (Észak-dunántúli, Dél-dunántúli, Északi hegy- és dombvidéki, Duna-Tisza közti, Tiszántúli)

és 52 vadgazdálkodási tájegység található, utóbbiak közül három Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében.

A 109. számú Nyírségi vadgazdálkodási tájegység területe 284 ha, melynek mintegy 93%-a alkalmas vadgazdálkodásra, területének közel kétharmadát (62.1%) borítják szántó- és gyepterületek, az erdő aránya 26,1%; itt 49 vadászatra jogosult található. Hagyományosan alföldi, mezőgazdasági területeken fekvő, kifejezetten apróvadás és őzes tájnak volt tekinthető. Az őz itt jelentős nagyvadnak tekinthető, az agancsok minősége kiemelkedő; az állomány minősége a trófeabírálati adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységek között a felső negyedben helyezkedik el.

A 110. számú Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében található területe 179,23 ha, a Borsod-Abaúj-Zemplénben található pedig 290 ha. Az összterület mintegy 95%-a alkalmas vadgazdálkodásra; e területen 30 vadászatra jogosult található. A vadgazdálkodási tájegység területének közel kétharmadát (67,9%) borítják szántó- és gyepterületek, az erdő aránya 17,4%. Hagyományosan alföldi, mezőgazdasági területen elhelyezkedő, kifejezetten apróvadás és őzes tájnak tekinthető, ahol az utóbbi évtizedekben az erdősültség növekedése következtében a nagyvadállomány erős növekedésnek indult.

A 111. számú Tiszamenti vadgazdálkodási tájegység területéből 122,9 ha Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében, 916 ha pedig Borsod-Abaúj Zemplén vármegyében található. A terület 95%-a vadgazdálkodásra alkalmas; itt 16 vadászatra jogosult található. A vadgazdálkodási tájegység területének mintegy kétharmadát (68%) borítják szántó és gyepterületek, az erdő aránya 17,4%. Jellegzetes alföldi, mezőgazdasági területeken fekvő, kifejezetten apróvadás és őzes tájnak tekinthető, melyen az elmúlt évtizedekben a telepítések hatására szintén jelentős mértékben nőtt az erdőterület aránya (1. táblázat).

1. táblázat: A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei vadgazdálkodási tájegységek művelési ágainak, és az elejtett őzbakállománynak a megoszlása

109. Nyírségi vadgazdálkodási tájegység, 284 ha							
Corin Landcover adatbázis alapján (ha)							
erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összes
74	163,4	12,8	10,9	1,4	1,7	19,5	284
Vadászatra jogosult vadásztársaságok száma: 49							
Hivatásos vadászok száma: 63 fő							
Vadásztársasági tagok (vadászok) száma: 1129 fő							
Becsült őzbak állomány: 4923 db							
Elejtett őzbakok száma							
Bérvadászat				Saját vadászat			
Külföldi		Hazai					
504 db		429 db		584 db			
Összesen 1517 db							

110. Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység, 179,2 ha							
Corin Landcover adatbázis alapján (ha)							
erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összes
31,1	94,6	27,2	13,4	13,4	3,2	9,7	179,5
Vadászatra jogosult vadásztársaságok száma: 30							
Hivatásos vadászok száma: 54 fő							
Vadásztársasági tagok (vadászok) száma: 712 fő							
Becsült őzbak állomány: 3401 db							
Elejtett őzbakok száma:							
Bérvadászat				Saját vadászat			
Külföldi		Hazai					
304 db		669 db		291 db			
Összesen: 1264 db							
111. Tiszamenti vadgazdálkodási tájegység, 122,9 ha							
Corin Landcover adatbázis alapján (ha)							
erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összes
9,1	84,6	15	2,4	1,5	2,7	8,3	123,8
Vadászatra jogosult vadásztársaságok száma: 16							
Hivatásos vadászok száma: 30 fő							
Vadásztársasági tagok (vadászok) száma: 421 fő							
Becsült őzbak állomány: 1937 db							
Elejtett őzbakok száma							
Bérvadászat				Saját vadászat			
Külföldi		Hazai					
377		245		169			
Összesen: 791db							

Forrás: Az Országos Vadgazdálkodási Adattár (OVA) adatai alapján saját szerkesztés.

Az 1. táblázat adataiból – többek között – látható, hogy turisztikai jellegű vadászat keretében a legtöbb őzbakot (973 db) a 179 ha területű Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben ejtették el, ezt követi a 284 ha területű Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (933 db), illetve harmadik helyen áll a közel 123 ha területű Tiszamenti vadgazdálkodási tájegység (622 db).

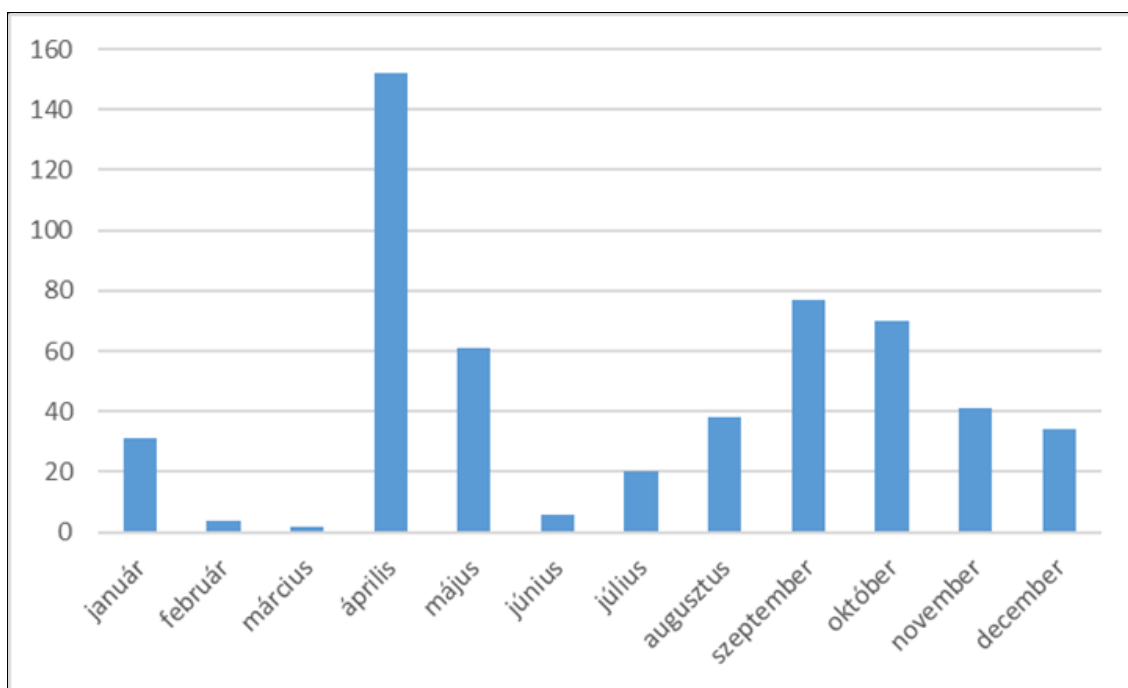
Az őzállomány elsősorban az erdős sztyeppéket, a kis erdőfoltokkal tarkított mezőgazdasági területeket, illetve a nádasokat, magas füves bozótosokkal tűzdelt térségeket kedveli. Az erdők közül a nyitott, táplálékban gazdag, felújuló jellegűeket preferálja, melynek aránya a vizsgált vármegyében az 1. táblázat adatai alapján jelentősnek minősíthető.

A vármegye az összesen 3572 db-os éves özterítéssel a 2. helyet foglalja el az országos sorrendben, az első helyen Csongrád vármegye áll 3689 db-os terítéssel. Ennek

ismeretében megállapítható, hogy a megye vadászturisztikai vonzerejének egyik központi eleme az őzbakállomány lehet.

A 2023–2024-es vadászati évben összesen 536 fő vendégvadász érkezett a vármegyébe, melyből 152 fő április közepén, 60 fő pedig májusban érkezett (2. ábra). Az őzbak vadászati szezonja április 15-én kezdődik; ekkor még a viszonylag gyér vegetációs borítottság, takarás miatt május végéig könnyebben elbírálhatók és nagy eséllyel elejthetők a kívánatos agancsú egyedek.

2. ábra: A 2023–2024-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyébe érkezett külföldi vendégvadászok számának alakulása

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Vadászkamara (OMVK Szabolcs) adatai alapján saját szerkesztés.

Ami a társadalmi erőforrásokat illeti, a vármegyében 556 000 lakos él, melyből 4350 fő vadász. 93 db vadászatra jogosult szervezet van, melyeknél összesen 130 fő – szezonálisan a vadászati turizmusban is aktívan részt vevő – hivatásos vadász dolgozik. Fontos jellemző, hogy hogyan alakul a vadászat, a vadgazdálkodás és a vadászok megítélése a vármegyében, illetve hogyan használható ki a vadászati turizmus imázsépítő képessége a vármegye turisztikai kínálatának pozicionálásában. Erre vonatkozóan jelenleg zajlik a vadászat, vadászok társadalmi megítélésére vonatkozó lokális felmérés, melyet jelen sorok írója koordinál.

A vadászturizmus tekintetében a legnagyobb bevételtermelő képességgel a Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység rendelkezik. Ennek hátterében egyértelműen az ebben a tájegységben élő, 2021-óta a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Értéktárban, illetve a Nemzeti Értéktár részeként természeti környezeti értéként jegyzett kárpáti típusú gímállomány, illetve annak vadászati lehetősége áll. A sikeres őzbak és

gímbikavadászat elszámolásának alapját minden esetben a trófea mérete adja, de a két vadfaj esetében természetesen eltérő méretekkel és eltérő árakkal számolhatunk. Míg egy jónak tekinthető 400 és 500 gramm közötti őzbaktrófea ára jellemzően 250 és 450 euró között van, addig egy szintén jónak mondható 7 és 8 kg közötti gímbika „ára” 2000–2800 euró körül alakul. Az Országos Vadgazdálkodási Adattár adatai alapján ebben a tájegységben 2024-ben gímbikából 124 db-ot ejtettek el hazai, 88 db-ot pedig külföldi bér vadászok. Az egyes vadgazdálkodási tájegységek pénzügyi viszonyairól a 2–4. táblázatok nyújtanak áttekintést.

A kárpáti típusú gím fenotípusára jellemző, hogy:

- az agancs hosszúsága elérheti a 115 cm-t, néhány egyed esetében meg is haladja;
- jellegzetes két-, háromlépcsős korona;
- az aranyérmes agancsok átlagsúlya 10,45 kg;
- oldalról szemlélve a koponyát az ornyereg hajlott, kissé púpos, ún. „kos orra” van.

A gímbika vadászati ideje szeptember 1-től január 31-ig tart, a legintenzívebb vadászati időszak a szeptemberi bőgési szezon; a dámbika vadászati ideje október 1-től február utolsó napjáig tart. Ezt támasztják alá a 2. ábra adatai is, miszerint ebben az időszakban ismét növekszik a vármegyébe látogató külföldi vendég vadászok száma.

2. táblázat: A 109. Nyírségi vadgazdálkodási tájegység pénzügyi adatai (ezer Ft)

Bevételek			Kiadások	
Külföldi	bér vadászat	58 825	Munkabér	275 876
	szolgáltatás	6 150	Vadgazdálkodás	138 707
Belföldi	bér vadászat	138 249	Vadkártérítés (mezőgazdasági)	1 340
	szolgáltatás	17 422	Vadkártérítés (erdei)	244
Élő vad értékesítéséből származó bevételek		13 541	Kifizetett haszonbérleti díj	27 842
Lőtt vad (vadhús) értékesítéséből származó bevételek		76 156	Egyéb kiadások	119 140
Pályázati bevétel és támogatások		46 867	-----	
Egyéb bevételek		219 636	Kiadások összesen	563 059
Bevételek összesen		576 846	A bevételek és kiadások egyenlege	13 787

Forrás: Az Országos Vadgazdálkodási Adattár (OVA) adatai alapján saját szerkesztés.

3. táblázat: A 110. Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység pénzügyi adatai (ezer Ft)

Bevételek			Kiadások	
Külföldi	bérvadászat	155 224	Munkabér	203 199
	szolgáltatás	3 465	Vadgazdálkodás	167 299
Belföldi	bérvadászat	177 908	Vadkártérítés (mezőgazdasági)	29 392
	szolgáltatás	15 112	Vadkártérítés (erdei)	450
Élő vad értékesítéséből származó bevételek		7 668	Kifizetett haszonbérleti díj	23 910
Lőtt vad (vadhús) értékesítéséből származó bevételek		179 274	Egyéb kiadások	98 430
Pályázati bevétel és támogatások		49 982	-----	
Egyéb bevételek		122 839	Kiadások összesen	522 680
Bevételek összesen		704 472	A bevételek és kiadások egyenlege	181 792

Forrás: Az Országos Vadgazdálkodási Adattár (OVA) adatai alapján saját szerkesztés.

4. táblázat: A 111. Tiszamenti vadgazdálkodási tájegység pénzügyi adatai (ezer Ft)

Bevételek			Kiadások	
Külföldi	bérvadászat	41 631	Munkabér	109 384
	szolgáltatás	0	Vadgazdálkodás	44 086
Belföldi	bérvadászat	64 301	Vadkártérítés (mezőgazdasági)	150
	szolgáltatás	1 440	Vadkártérítés (erdei)	0
Élő vad értékesítéséből származó bevételek		3 551	Kifizetett haszonbérleti díj	9 656
Lőtt vad (vadhús) értékesítéséből származó bevételek		37 729	Egyéb kiadások	47 547
Pályázati bevétel és támogatások		14 416	-----	
Egyéb bevételek		74 994	Kiadások összesen	210 823
Bevételek összesen		237 662	A bevételek és kiadások egyenlege	26 839

Forrás: Az Országos Vadgazdálkodási Adattár (OVA) adatai alapján saját szerkesztés.

A vármegye vadászturisztikai potenciáljának értékelése során – elsősorban a dámbika állománykialakítása és vadásztatása terén elért eredmények alapján – jelentős szerepet tölt be a 65 000 ha-on gazdálkodó Nyírerdő Zrt. is, melynek 5175 hektáros gúthi vadászterületén eddig kétszer ejtettek el világrekord trófeával rendelkező dámszarvas bikát. Az első 1991-ben, a másodikat 2002-ben, az elejtő mindkét esetben Németországból érkezett. A szervezet 1992-ben és 2004-ben a világon egyedülállóként kétszer kapta meg a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Szövetség Edmond Blanc-díját. A díj a vadgazdálkodás-vadásztatás „Oscar-díjának” tekinthető, és komoly szerepe van a vadászterülethez, vármegyéhez kapcsolódó pozitív hazai és nemzetközi imázs alakulásában, fenntartásában. A gúthi vadászterületen egy szezonban 500 fő vadászvendéget fogadnak, közülük kb. 230 fő a külföldi. Egy szezonban 1500 vendégéjszakát töltenek náluk, a vendégek 40%-a visszajáró vendég. Mindezek alapján a Nyírerdő Zrt. a vármegyei vadászturizmus zászlóshajójának, a hazai prémiumkategóriás vadászturisztikai termékek szegmensében pedig piacvezetőnek is tekinthető.

3.2. Turisztikai infrastruktúra

A vármegye közlekedési infrastruktúrájára jellemző, hogy Nyíregyháza, a megyeszékhely Budapesttől 237 km-re található, az M3-as autópályán érhető el. Debrecentől, illetve a debreceni repülőtértől 55 km-re a található, ahonnan a 4-es számú főúton közelíthető meg. Szlovákiától a tornanádaskai határátkelőn keresztül 110 km-re, Romániától a vállaj határátkelőn át 57 km-re található. A közlekedési infrastruktúra a vármegyén belül jónak mondható, az egyes vadászterületek személygépkocsival jól megközelíthetők.

A vadászati turizmusban is szerepet játszó szuprastruktúrára jellemző, hogy a vármegyében 375 db turisztikai szálláshely, 4235 kiadható szoba található; ezek 2023-banév 248 936 belföldi, valamint 65 957 külföldi turistát fogadtak. Akik 608 168, illetve 174 735 vendégéjszakát töltöttek a vármegyében (TDMSz, 2023). Sajnos szegmentált statisztikai adatok hiányában pontosan nem határozható le, hogy ezeket a kapacitásokat pontosan mikor, milyen intenzitással vették igénybe az elsősorban vadászati céllal a vármegyébe érkező turisták.

A vadászturizmus potenciáljának kiaknázását támogató kiegészítő infrastruktúrára jellemző, hogy amint az az 5. táblázatban látható, a vármegyében összesen 12 vadászbolt található.

5. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében található vadászboltok

Nyíregyháza (117 000 lakos)	4 vadászbolt
Mátészalka (16 532 lakos)	2 vadászbolt
Kisvárda (16 473 lakos)	2 vadászbolt
Nyírbátor (12 250 lakos)	1 vadászbolt
Vásárosnamény (9 325 lakos)	2 vadászbolt
Fehérgyarmat (8 089 lakos)	1 vadászbolt

Forrás: saját adatfelvételen alapuló szerkesztés.

4. Összegzés

A vadászati turizmus, mint turisztikai termék, és mint turisztikai aktivitás, kapcsolatban, illetve kölcsönhatásban van a turizmus rendszerével, abba integrálódva alakulnak egyes elemei. Megállapítható, hogy a vadászati turizmus, mint niche jellegű turisztikai termék megjelenik Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye turisztikai kínálatában. Azonosíthatók – és részben mérhetők – a jelenleg realizálódó potenciált szolgáló turisztikai erőforrások és a turisztikai szuprastruktúra-elemek. Ezek közül szűk keresztmetszetnek tekinthető a természeti erőforrás kategóriába tartozó, megfelelő mennyiségű és minőségű vadállomány, és az azt biztosító élőhely, illetve közvetlenül ehhez kapcsolódik a társadalmi erőforráshoz tartozó, vadászatra jogosultaknál foglalkoztatott szakszemélyzet, mint emberi tényező.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye vadászturisztikai potenciálja tudatos és fenntartható módon történő kihasználásának sikerességét több tényező együttesen befolyásolja. Ezek az elemek jól azonosíthatók a szerző által elvégzett SWOT-analízis alapján, melyet a 6. táblázat foglal össze.

6. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye vadászturizmusának SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
• Mind mennyiségi, mind minőségi értelemben megfelelő vadállomány. • Általánosságban jellemző a megfelelő, helyenként magas színvonalú vadgazdálkodás a vadászatra jogosultak körében. • Tradicionális, erős vadászati kultúra. • Márkaértékkel rendelkező, régóta ismert vadászterületi desztinációk (pl. Gúth). • Tradicionális lokális gasztronómia, amelybe jól integrálhatók a kiváló minőségű alapanyagbázissal rendelkező vadételek. • Vendégcentrikus attitűd. • Fejlett vagy fejlődő infrastruktúrával rendelkező vadászházak. • A vármegye jó megközelíthetősége.	• A vármegye vadászati turisztikai lehetőségei, mint turisztikai termék – az érintettek kooperációjának hiányában – nem kerül egységes pozícionálásra, hiányzik az integrált hazai és nemzetközi kommunikáció; a vadászati turizmus nem kerül definiálásra a vármegye turisztikai kínálatában. • A vadászatra jogosultak körében – akár kis földrajzi területeken belül – nagy különbségek vannak a megfelelő színvonalú vadászturisztikai termékekhez elengedhetetlen infrastruktúra tekintetében (vadászházak felszereltsége). • Nagy különbségek a vadásztató szakszemélyzet kompetenciáinak (pl. idegennyelvtudás, szakmai tapasztalat, vendégcentrikus attitűd) tekintetében. • A vadgazdálkodási ágazat, illetve a vadászati turizmus vármegyei szereplőinek eddig nem sikerült a bölcs hasznosítás elvén alapuló vadgazdálkodás, illetve a vadászat vármegyei turisztikai imázsban játszott szerepének tudatosítása. (Erre

	vonatkozóan már vannak programok a vármegyei Vadászkamara szervezésében.) • A vírusok, baktériumok, illetve paraziták által okozott vadbetegségek folyamatosan csökkentik a vadászati turizmus alapját jelentő vadállomány mennyiségét és minőségét (pl. a Magyarországra is eljutott afrikai sertéspestis (ASP) az egész ország területén lecsökkentette a vaddisznóállományt; emellett jelentős a gennyes agancstőgyulladás előfordulása is, ami elsősorban a szarvasállományban okoz problémát; illetve napi aktualitású országos trend az őzállomány csökkenése).
Lehetőségek	Veszélyek
• A vármegyében elérhető vadászturisztikai lehetőségek integrálása Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye imázs-építésébe. • A vármegye vadászati turisztikai lehetőségeihez kapcsolódó egységes kommunikáció és arculat megjelenítése a főbb küldő országokban. • A társadalmi környezet felé hiteles, meggyőző és kreatív kommunikációs stratégiával, megfelelően pozicionálni a vadgazdálkodás vármegyei eredményeit, illetve a vadászati turizmus és a vármegye imázsának kapcsolatát. • Családi programok integrálása a vadászturisztikai termékekbe. • Újszerű igényekkel rendelkező fogyasztói csoportok megjelenése (természetfotózás, állatmegfigyelés). • A vadászati turizmushoz kapcsolódó szolgáltatáselemek és infrastruktúra további fejlesztése. • A vadászati turizmusban, vadászturisztikai szolgáltatások megvalósításában közreműködő szakszemélyzet és back office személyzet képzése, az idegen nyelvi kompetenciák és a vendégcentrikus munkaattitűd fejlesztése.	• A vadászati turizmus aktív célcsoportjának diszkrecionális jövedelmét kedvezőtlenül érintő gazdasági jelenségek, folyamatok (pl. infláció, árfolyamváltozások). • A vármegyei őzállomány csökkenését kiváltó környezeti hatások erősödése (aszály, mikotoxinokkal fertőzött takarmányok használata). • Magyarország, illetve az európai küldő országok társadalmának elöregedése, a fiatal vadászutánpótlás csökkenése, elmaradása, a törzsvendégekből álló vendégkör számának csökkenése. • A vadászat – tévesen – negatív társadalmi megítélésének erősödése, a vadászat- és vadászellenesség terjedése.

A fentiekben tárgyaltak és a SWOT-elemzés alapján látható, hogy a vadászturizmus egy komplex turisztikai termék, mely a lőtt vad trófeájából, a vadhúsból és az elejtés körülményeihez kapcsolódó szolgáltatáscsomagból, illetve az ezekhez társuló élményekből áll. A külföldi és a belföldi eredetű vadászati motivációjú turisztikai aktivitás jelen van a vármegye életében, kimutathatóan képes hozzájárulni annak turisztikai vonzerejéhez. A vadászturisztikai termékekre a jövőben is niche jellegű termékként tekinthetünk, de ebben a minőségükben is képesek hozzájárulni a vármegye turisztikai életéhez.

A jelenlegi potenciál fenntartásának szűk keresztmetszete jelenleg és a jövőben is a megfelelő minőségű és mennyiségű vadállomány lesz. Ezzel kapcsolatos aktuális fenyegetés az őzállomány országos és vármegyei szintű csökkenése, melynek okai egyelőre még csak körvonalazódnak, de pontosan nem tisztázottak, így a megfelelő állománykezelési stratégia is várat magára.

Annak, hogy a vármegyében található – esetenként márkaértékkel rendelkező (pl. Gúth, Lónya, Bockerek) – vadászturisztikai szereplők képesek legyenek a jelenlegi potenciál fenntartásához, illetve – az adott desztináción túl – fokozottabban hozzájárulni a vármegye turisztikai imázsának építéséhez, több feltétele van. A vadászturizmusban érintett vármegyei szereplőknek – elsősorban a vadászatra jogosultaknak – rendelkezniük kell olyan kooperatív szemlélettel, melynek birtokában képesek a vadászterületek határain túlnyúló élőhely- és vadgazdálkodásra, illetve képesek az egyedi sajátosságokat, különlegességeket is hangsúlyozó, de alapvetően a vármegye vadászturisztikai lehetőségeire koncentráló kreatív és egységes kommunikációs tevékenységre. Ezzel kapcsolatban legalább ilyen fontos a vadászturizmus megjelenítése a vármegyei turisztikai kínálatban.

Mindezekon túlmenően érdemes lehet a vadászturisztikai termékeket olyan új programelemekkel gazdagítani, melyek lehetőséget adnak a vendégek által eltöltött idő hosszabbítására, illetve további költséket generálhatnak. A vármegyére jellemző turisztikai kínálat egyéb elemei (elsősorban a gasztronómia, a kulturális örökségek, gyógyvizek) jól kombinálva, megfelelő alapot adhatnak komplexebb, értéknövelt turisztikai csomagok kidolgozására és pozicionálására.

Irodalomjegyzék

- Aubert, A., Csapó, J., Jónás-Berki, M. & Pálfi, A. (2015). A turizmus térszerveződési típusai Magyarországon: térszervező modellek a turizmusban. In: Tésits, R. & Alpek, B. L. szerk. *A mi geográfiánk: Tóth József emlékezete*. Pécs: Publikon Kiadó, pp. 271–281.
- Balizs, D. & Michalkó, G. (2017). A Turisztikai potenciál megújuló energia orientált befolyásolásának alternatívája egy nógrádi mintaterületen. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*, 2 (4): 28–43.
- Bauer, J. & Herr, A. (2004). Hunting and fishing tourism. In: Higginbottom, K. ed. *Wildlife Tourism: Impacts, Management and Planning*. Altona: Common Ground Publishing in Association with Cooperative Research Centre for Sustainable Tourism, pp. 57–77.

- Bozóky, A. & Zagyi, N. (2024). A Pécs–Villány turisztikai fejlesztési térség tematikus sétái – Elemzés és fejlesztési javaslatok. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*, 9 (4): 79–104. DOI: 10.15170/TVT.2024.09.04.04
- Bredis, K., Alvarez-Garcia, J., Del Rio-Rama, M. D. & Coca-Perez, J. L. (2015). Analysis of Hunting Tourism Research in Scientific Journals. *Grantour*, 12: 94–105.
- Grasselli, N. (2005). *A vidéki kistérségek gazdasági potenciáljának felmérése*. PhD-értekezés, Debrecen: Debreceni Egyetem, Vállalatgazdaságtan Tanszék.
<https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/fb37e838-7e9f-49ae-8b88-13ba442ed4bf/content/>
- Higginbottom, K. ed. (2004). *Wildlife tourism: impacts, management and planning*. Altona: Common Ground Publishing in Association with Cooperative Research Centre for Sustainable Tourism.
- Kalábová, M. (2018). Hunting Tourism as a Modern Product for the Development of Czech Regions. In: *Hradec Economic Days 2018*, pp. 399–404. DOI: 10.36689/uhk/hed/2018-01-039
- Kalábová, M. ed. (2023). *Sustainable Hunting Tourism with examples from Czechia, Serbia, Finland and Hungary*. Prague: Czech University of Life Sciences in Prague, Faculty of Forestry and Wood Sciences.
www.fld.czu.cz/cache/article-data/FLD/HUNTOUR%20project/Sustainable%20hunting%20tourism_HUN.pdf
- Kertész, Á. (2003). *Tájökológia*. Budapest: Holnap Kiadó.
- Komppula, R. & Gartner, W. C. (2013). Hunting as a travel experience: An auto-ethnographic study of hunting tourism in Finland and the USA. *Tourism Management*, 35: 168–180. DOI:10.1016/j.tourman.2012.06.014
- Lakatos, A. L., Fazekas, R. & Turóczy, Sz. (2025). Szatmárnémeti szállodák marketingstratégiáinak versenyképességi vizsgálata. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*, 10 (1): 44–61. DOI: 10.15170/TVT.2025.10.01.03
- Lund, J. F. & Jensen, F. S. (2017). Is recreational hunting important for landscape multifunctionality? Evidence from Denmark. *Land Use Policy*, 61: 389–397. DOI: 10.1016/j.landusepol.2016.10.048
- Magda, S., Helgertné Szabó, I. & Marsalek, S. (1999). A hátrányos helyzetű térségek gazdasági stabilizálásának feladatai. *Agrárfőiskolák Szövetségének Tudományos Közleményei*, 20 (3): 1–12.
- Magyar, Z. (2009). Termékstratégia prioritások vizsgálata az Észak-alföldi régió kisvállalkozásainak körében. *Agrártudományi Közlemények*, 33: 55–64.
- Magyar, Z. (2020). A vadászati turizmus és az országimázs kapcsolata. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*, 5 (4): 29–43. DOI:10.15170/TVT.2020.05.04.02
- Magyar, Z. (2022). *Vadászati turizmus*. Budapest: Szaktudás Kiadó.
- Michalkó, G. (2005). A Tisza-tó turisztikai potenciálja. *Földrajzi Értesítő*, 54 (1–2): 129–147.
- Michalkó, G. (2007). *Magyarország modern turizmusföldrajza*. Budapest – Pécs: Dialóg Campus Kiadó.

- Michalkó, G. (2016). *Turizmológia*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Primdahl, J., Bojensen, M., Vesterager, J. P. & Kristensen, L. S. (2012). Hunting and landscape in Denmark: farmers' management of hunting rights and landscape changes. *Landscape Research*, 37 (6): 659–672. DOI:10.1080/01426397.2012.728577
- Robinson, M. & Novelli, M. (2005). Niche Tourism: An Introduction. In: Novelli, M. ed. *Niche Tourism: Contemporary Issues, Trends and Cases*. Oxford: Butterworth Heinemann, pp. 1–11.
- Seilmeier, G. (1997). *Vadászati lexikon*. Debrecen: Méliusz.
- Siskáné, Sz. B. (2011). Borsod-Abaúj-Zemplén megye egészségturisztikai potenciáljának vizsgálata. *A Miskolci Egyetem Közleménye, A sorozat, Bányászat*, 81: 201–211.
- Tóth-Batizán, E. E. (2024). A Székelyföldi turizmusipar professzionális lehetőségei. Komparatív elemzés: Székelyföld, Dél-Tirol, és Balaton. *Turisztikai és Vidékfejlesztés Tanulmányok*, 9 (2): 25–40. DOI: 10.15170/TVT.2024.09.02.02
- Tózsá I. (1996). Az Aggteleki-karszt idegenforgalmi potenciálja. *Földrajzi Értesítő*, 45 (3–4): 299–314.
- Trauer, B. (2006). Conceptualizing special interest tourism – framework for analysis. *Tourism Management*, 27 (2): 183–200. DOI: 10.1016/j.tourman.2004.10.004
- Willebrand, T. (2008). Promoting hunting tourism in north Sweden: opinions of local hunters. *European Journal of Wildlife Research*, 55 (3): 209–216. DOI:10.1007/s10344-008-0235-2

Online források

- AM (2018). *AM rendelet a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről*. Hatályos jogszabályok. Wolters Kluwer.
Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1800013.am/> (2025. 06. 12.).
- Országos Vadgazdálkodási Adattár (OVA). Elérhető: <http://www.ova.info.hu/> (2025. 05.21.).
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Vadászkamara (OMVK Szabolcs).
Elérhető: <https://www.omvk.hu/szabolcs/> (2025. 02. 14.).
- TDMSz (2023). *Felmérések, tanulmányok, egyéb szakmai dokumentumok*. Magyar TDM Szövetség. Elérhető:
<https://tdmszovetseg.eu/felmeresek-tanulmanyok-egyeb-szakmai-dokumentumok/>
(2025. 06. 11.).